

ENS 114, HEN 433 - ÚVOD DO STUDIA ENVIRONMENTALISTIKY (literatura pro podzimní semestr 2004/2005)

Tituly jsou povinné (P) a doporučené (D). Jsou přibližně (!) číslovány podle sylabu. Další literatura může být zadána dodatečně.

Většina z povinně zadaných knih je k dispozici k prezenčnímu studiu v knihovně. Xerokopie povinných článků budou uloženy ve studovně ve slohách v boxu určeném pro tento kurz. Postupně budou krátké texty, ne knihy, k dispozici v elektronické podobě v informačním systému FSS MU. O literaturu k tomuto kurzu, uloženou ve studovně a v informačním systému, bude pečovat Mgr. Dana Zajoncová, doktorandka katedry.

Naučte se číst s nadhledem, tj. rozlišovat důležité a nedůležité. Tak si poradíte i s obsáhlejšími texty. Doporučuji psát si z četby poznámky, které se Vám budou hodit nejen v písemných textech, ale i v dalším studiu oboru.

Č1a (P) Rippl, W., Pokorný, J. a kol.: Holistický přístup ke struktuře a funkci mokřadů. *Wetlands International* 32, 1996, s.16-35. *Ukázka ekologické práce*. (xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1b (P) Sádlo, J., Pokorný, P.: Neolit skončil, zapomeňte!, *Vesmír* 83, červenec 2004, s. 398-403. *Ukázka přístupu mladé vědecké generace, odmítající ochranářské sentimenty*. (xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1c (P) titul bude uveden později

Č1d (P) Hampl, M.: Tajemství trvale nevyčerpatelných zdrojů. In: *Trvale udržitelný rozvoj*. Sborník textů č.32, Centrum pro ekonomiku a politiku. Praha 2004, str. 19-24. *Ekonomická obrana trvalého růstu*. (xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1e (P) Klaus, V.: Ekologie nebo prosperita? *Deník Bohemia*, 4. 4. 2001, přetištěno in: *Trvale udržitelný rozvoj*. Sborník textů č. 32, Centrum pro ekonomiku a politiku. Praha 2004, str. 77-78. *Článek charakterizující četné další texty z pera téhož autora, kritizující „ekologický fundamentalismus“*. (xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1f (P, D) Komárek, S.: Příroda a kultura. *Vesmír*, Praha 2000. Povinně str. 99-116, jinak doporučeno. *Příklad ne-darwinistického přístupu v biologii, příklad syntézy biologického a filozofického přístupu*. (1 prezenčně studovna FSS, 1 absenčně studovna FF)

Č1g (D) Komárek, S.: Lidská přirozenost. *Vesmír*, Praha 1998. Po str. 64. *Charakteristika významných postav dějin biologie* (1 prezenčně studovna FSS, 1 absenčně studovna FF)

Č1h (D) Wilson, E.: Konsilience. *Lidové noviny*, Praha 1999, str. 7-18. *Pokus o sjednocení přírodních a humanitních věd*. (1 prezenčně studovna FSS, 3 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně studovna FF)

Č1i (D) Škrdlant, T.: Demokracie přírody. Orig. Videojournal, Praha 1996. *Netradičně pojaté úvahy o ekologii. Knižka se zamýšlí nad některými principy fungování přírody. Studenti se k ní mohou vrátit v diskusi s autorem, zapíší-li se do volitelného semináře "Ekosystémové přemýšlení"*. (3 prezenčně studovna FSS, 4 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 4 absenčně studovna FF)

Č1j (D) Sádlo, J.: Co bude, až spadne. *Vesmír* 78/1999, str. 143-145. *Vtipný text založený na studiu sukcesních procesů. Ukázka kvalitní popularizace vědecké práce*. (xerokopie ve sloze ve studovně)

Č1k (D) Wilson, E. O.: Rozmanitost života. *Lidové noviny* Praha, 1995. *Knih známého profesora biologie na Harvardově univerzitě shrnuje závěry rozsáhlých výzkumů o zániku druhového bohatství jako důsledku lidské činnosti*. (2 prezenčně studovna FSS, 3 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 5 absenčně studovna FF)

Č1l (D) Markoš, A.: Tajemství hladiny: Hermeneutika živého. *Vesmír*, Praha 2000. *Jiný pohled na přírodu*. (2 prezenčně studovna FSS, 4 absenčně knihovna FSS, 1 absenčně studovna FF)

Č3a (P) Telihard de Chardin, P.: Místo člověka v přírodě. Praha 1993. *Knih představující idealistické křídlo evolučních teorií. Studujte s ekologickým výhledem*. str. 11-93 (1 prezenčně studovna FSS, 5 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně studovna FF, 14 absenčně studovna FF)

Č3b (P) Zrzavý, J.: O egoismu všeho živého. *Vesmír* 77, únor 1998, s. 67-71. *Ukázka neodarwinistického a darwinovského přístupu, dovedená do odvážných závěrů* (xerokopie ve studovně)

- Č3c (D) Lovelock, J.: Gaia, nový pohled na život na Zemi. Abies, Prešov 1994. *Kratší, starší a populárnější podaná verze téže teorie.* Č4c (D) Světoznámá kniha fyzika a filozofa vycházející z představy Země jako seberegulujícího superorganismu. *Ekologická krize ohrožuje lidský druh a současné formy života, nikoliv pozemskou přírodu.* (2 prezenčně studovna FSS, 2 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 1 absenčně studovna FF, 1 absenčně knihovna FF)
- Č3d (D) Lovelock, J.: Homage to Gaia. Oxford University Press, Oxford 2000. *Lovelockova autobiografie.* (1 prezenčně studovna FSS) *Koho by tento autor zajímal blíže, v časopise Resurgence No 206, May/June 2001 je článek Lovelocka: At the Service of the Earth a v témže čísle A. Primavesi: Sacred Systems.*
- Č3e (D) Lorenz, K.: Takzvané zlo. Praha 1992. *Klasická práce překračující úzký pohled etologa na modely chování zvířat. Má četné konsekvence pro sociologické a psychologické uvažování.* (1 prezenčně studovna FSS, 1 prezenčně a 3 absenčně studovna FF, 1 absenčně knihovna FF)
- Č3f (D) Dawkins, R.: Sobeký gen. Mladá fronta, Praha 1998. *Jedna z knih, která nejvíce ovlivnila vědu posledních let, našla si zástupy příznivců i odpůrců.* (1 prezenčně studovna FSS, 1 absenčně knihovna FSS, 2 absenčně studovna FF)
- Č3g (D) Ridley, M.: Původ ctnosti (o evolučních základech a zákonitostech nesobeckého jednání člověka). Portál, Praha 2000. *Knihka Dawkinsova žáka. Ukázka málem biologického determinismu aspirujícího na výklad sociálních otázek.* (3 prezenčně studovna FSS, 4 absenčně knihovna FSS, 1 absenčně a 1 prezenčně studovna FF)
- Č3h (D) Zrzavý, J., Štorch, D., Mihulka, S.: Jak se dělá evoluce. Paseka, Praha 2004. (3 prezenčně studovna FSS, 3 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně studovna FF)
- Č4 (D) Librova, H.: recenze Verbeek, B.: Antropologie der Umweltzerstörung. Sociální studia 3, 1998, str. 89-91, G 40. *Existují recenze různého typu. Tato ukázka představuje recenzi esejistickou, diskusní, úvahovou. Sledujte, jak vypadají jiné recenze, a naučte se recenze psát.* (xerokopie ve sloze ve studovně)
- Č5a (P) Demografie (nejen pro demografy), Slon Praha 1993. *Základní informace o ukazatelích v českém jazyce.* (1 prezenčně studovna FSS, 1 prezenčně a 1 absenčně studovna FF)
- Č5b (P) Haupt, A., Kane, T. T. (ed.): The Population Reference Bureau's population handbook. The Population Reference Bureau, Washington, D. C. 1991. *Výtah z anglických učebnic o základních demografických ukazatelích a jejich číselných hodnotách; grafická vyjádření. Studujte pozorně, data aktualizujte, např. pomocí mezinárodní demografické ročenky!* (xerokopie ve sloze ve studovně)
- Č5c (D) Librova, H.: Decentralizace osídlení vize a realita. Část první: vize, postoje k venkovu a potenciální migrace v ČR, Sociologický časopis 1996, č.3, s. 285-296. (xerokopie ve studovně)
- Č5d (D) Librova, H.: Decentralizace osídlení vize a realita. Část druhá: Decentralizace v realitě České republiky, Sociologický časopis 1997, č.1, s. 27-40. (xerokopie ve studovně) *Dvě starší studie, kombinující statistický a kvalitativní přístup. Inspirace inovaci komparativní diplomovou prací (jak se stav změnil v dalších letech?).*
- Č6 (D) Schumacher, E.F.: Malé je milé. Doplněk Brno, 1999. *Klasická kniha alternativního pohledu na ekonomiku* (1 prezenčně studovna FSS, 1 absenčně knihovna FSS)
- Č8a (P) Keller, J.: Až na dno blahobytu, Duha, Brno 1993. *Populárně prezentovaný text, který v době všeobecného nadšení z vyhlídky na ekonomický a spotřební růst rozčilil mnohé české čtenáře.* (2 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 1 absenčně studovna FF)
- Č8b (P) na FSS časopisy Environmental Politics, The Ecologist. *Seznamte se se zaměřením a se strukturou časopisů, vyberte některá pro Vás zajímavá témata*
- Č8c (D) Keller, J.: Sociologie a ekologie. Slon, Praha 1997. (2 prezenčně studovna FSS, 2 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 5 absenčně studovna FF)
- Č9a (P) Weizsäcker E.U., Lovins A. B., Lovins L. H.: Faktor 4. Phare 1997, do str. 199. *Bestseller technologického optimismu.* (1 prezenčně studovna FSS, 1 absenčně knihovna FSS)
- Č9b (D) Šmajš, J.: Ohrožená kultura, Zvláštní vydání, Brno 1995. *Monografie, která se věnuje evolučnímu konfliktu mezi přírodními zákonitostmi a lidskou kulturou, zvláště povahou jejich technologií. Blíže se můžete s autorem a jeho pojetím seznámit v kurzu Příroda a kultura. Těž k tématu 4.* (3 absenčně knihovna FSS, 4 absenčně studovna FF)

Č10a (P) Librová, H.: Pestří a zelení, Veronica, Duha Brno 1994, s. 26-37. *Knih o ekologicky příznivých změnách životního způsobu. Čtete krátkou kapitolu o diskusi nad podílem křesťanství na vzniku a řešení ekologické krize.* (3 prezenčně studovna FSS, 5 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně a 5 absenčně studovna FF)

Č10b (P) Na FSS časopis Environmental Values, Resurgence, Environmental Ethics. *Seznamte se se zaměřením a se strukturou časopisů, vyberte některá pro Vás zajímavá témata*

Č10c (P) Vavroušek, J.: Závod s časem: hledání hodnot slučitelných s trvale udržitelným způsobem života. Literární noviny 49, 9. prosince 1993, str.1 a 3. *Normativní přístup ke změně hodnot.* (xerokopie ve studovně)

Č10d (P) Librová, H.: Vlažní a váhaví: kapitoly o ekologickém luxusu. Doplněk, Brno 2004. čtete str. 147-159 *Pokus o sociologické zachycení reálných změn ve způsobu života a v hierarchii hodnot* (knih ještě k dostání v knihkupectví Jana Šabaty na Moravském náměstí, 3 prezenčně studovna FSS, 3 absenčně knihovna FSS, 1 prezenčně studovna FF)